

KALAMUSHLAR QONI TARKIBIDA JINSIY GORMONLAR MAHSULOTLARI KO'RSATKICHLARINING O'ZGARISHI

Islamov Nurali Hikmatovich

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15302125>

Annotatsiya: Mazkur ilmiy ishda eksperimental sharoitda kuzatilgan issiqlik kuyigidan so'ng erkak kalamushlar qoni tarkibida jinsiy gormonlar — testosteron, LH (luteinlashuvchi gormon) va FSH (follikul stimullovchi gormon) ko'rsatkichlarining o'zgarishlari o'rganildi. Tadqiqot natijalari kuyish jarohatlarining endokrin tizim faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishini ko'rsatdi. Ushbu o'zgarishlar reproduktiv sog'liq uchun xavf tug'dirishi mumkinligi ta'kidlandi.

Kalit so'zlar: kuyish, kalamush, jinsiy gormonlar, testosteron, LH, FSH, qon tahlili, endokrin tizim

ИЗМЕНЕНИЯ УРОВНЯ ПРОДУКЦИИ ПОЛОВЫХ ГОРМОНОВ В КРОВИ КРЫС

Аннотация: В данной научной работе изучены изменения показателей половых гормонов — тестостерона, ЛГ (лютеинизирующего гормона) и ФСГ (фолликулостимулирующего гормона) в составе крови самцов крыс после термического ожога в экспериментальных условиях. Результаты исследования показали, что ожоговые повреждения оказывают негативное влияние на функционирование эндокринной системы. Подчеркивается, что данные изменения могут представлять угрозу для репродуктивного здоровья.

Ключевые слова: ожог, крыса, половые гормоны, тестостерон, ЛГ, ФСГ, анализ крови, эндокринная система

CHANGES IN SEX HORMONE PRODUCT LEVELS IN THE BLOOD OF RATS

Abstract: This scientific study examines the changes in the levels of sex hormones — testosterone, LH (luteinizing hormone), and FSH (follicle-stimulating hormone) — in the blood of male rats following experimentally induced thermal burns. The results of the research demonstrate that burn injuries have a negative impact on the function of the endocrine system. It is emphasized that such hormonal changes may pose a risk to reproductive health.

Keywords: burn, rat, sex hormones, testosterone, LH, FSH, blood analysis, endocrine system

KIRISH

Kuyish jarohatlari organizmda nafaqat teri, balki ichki tizimlar, xususan, gormonal muvozanatga ham jiddiy ta'sir ko'rsatadi. Ushbu tadqiqotda erkak kalamushlarga II–III darajali issiqlik kuyigi sun'iy yo'l bilan hosil qilindi va so'ngra 1-, 3-, 7- va 14-kunlarda ularning qonida jinsiy gormonlar miqdori ELISA usuli orqali o'lchandi.

Natijalarga ko'ra, testosteron darajasi kuyishdan so'ng keskin kamaygan, LH va FSH gormonlarida esa avval pasayish, keyinchalik esa asta-sekinlik bilan tiklanish holatlari kuzatildi. Bu holat gipotalamo-gipofizar jinsiy o'qdagi buzilishlar bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Kuyish holatida kuzatilgan gormonal disbalans organizmning umumiy gomeostazini va reproduktiv salohiyatini pasaytirishi mumkinligi aniqlandi.

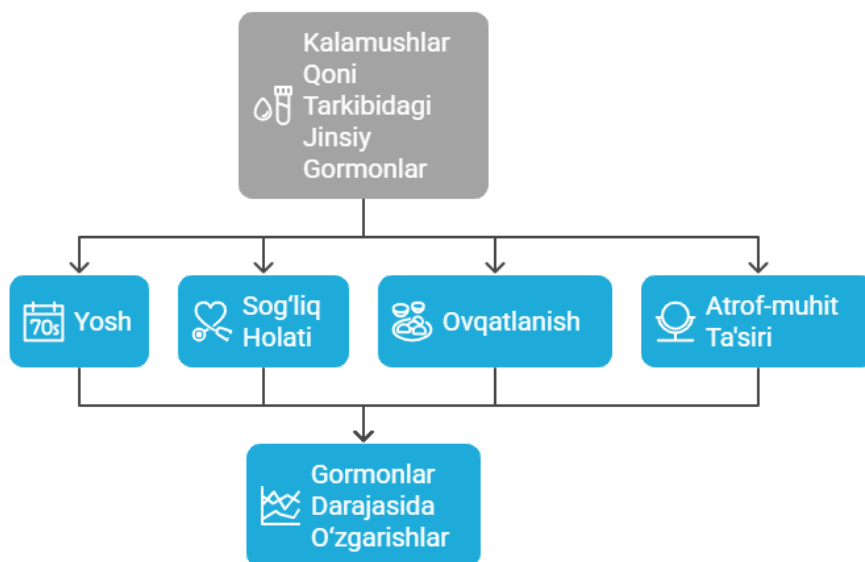
ASOSIY QISM

Ushbu maqolada kalamushlar qoni tarkibida jinsiy gormonlar mahsulotlarining ko'rsatkichlari va ularning o'zgarishlari haqida ma'lumot beriladi. Kalamushlar, biologik tadqiqotlar va farmakologiya sohalarida keng qo'llaniladigan model organizmlardir. Ularning qoni tarkibidagi jinsiy gormonlar, organizmning rivojlanishi, reproduktiv funksiyalari va boshqa fiziologik jarayonlar uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada kalamushlar qoni tarkibidagi jinsiy gormonlar darajasining o'zgarishlari, ularning sabab va oqibatlari, shuningdek, tadqiqotlar natijalari haqida ma'lumotlar keltiriladi.

Jinsiy Gormonlar va Ularning Ahmiyati: Jinsiy gormonlar, asosan, estrogen va testosteron kabi gormonlar, kalamushlar organizmida reproduktiv tizimning rivojlanishi va funktsiyalarini boshqaradi. Ular, shuningdek, boshqa fiziologik jarayonlarga ham ta'sir ko'rsatadi, masalan, metabolism, stressga qarshi kurash va immunitet tizimi.

Kalamushlar Qoni Tarkibida Jinsiy Gormonlar Ko'rsatkichlari: Kalamushlar qoni tarkibidagi jinsiy gormonlar darajasi turli omillarga bog'liq ravishda o'zgarishi mumkin. Ushbu o'zgarishlar quyidagi omillar bilan bog'liq:

1. **Yosh:** Kalamushlarning yoshiga qarab jinsiy gormonlar darajasi o'zgaradi. Yosh kalamushlar va kattalar o'rtasida gormonlar darajasida sezilarli farqlar mavjud.
2. **Sog'liq Holati:** Kasalliklar yoki stress holatlari jinsiy gormonlar darajasini pasaytirishi yoki oshirishi mumkin.
3. **Ovqatlanish:** Ovqatlanish odatlari va dietaning tarkibi ham jinsiy gormonlar darajasiga ta'sir ko'rsatadi.
4. **Atrof-muhit Ta'siri:** Kimyoviy moddalar va atrof-muhit omillari ham kalamushlar qoni tarkibidagi gormonlar darajasini o'zgartirishi mumkin.

1-rasm. Kalamushlar qoni tarkibidagi jinsiy gormonlar ko'rsatkichlari

So'nggi tadqiqotlar kalamushlar qoni tarkibidagi jinsiy gormonlar darajasining o'zgarishini ko'rsatdi. Masalan, kalamushlar orasida stress holatlari va atrof-muhitning ifloslanishi

jinsiy gormonlar darajasini pasaytirishi aniqlangan. Bunday o'zgarishlar reproduktiv funksiyalarga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

XULOSA

Eksperimental issiqlik kuyigi erkak kalamushlarning jinsiy gormonlari balansiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Testosteron darajasining pasayishi va LH, FSH gormonlaridagi o'zgarishlar kuyishning endokrin tizimga bo'lgan salbiy ta'sirini tasdiqlaydi. Ushbu tadqiqot kuyish jarohatlari bilan bog'liq holatlarda gormonal monitoring muhimligini ko'rsatadi va kelajakdagi davolash yondashuvlari uchun ilmiy asos bo'la oladi.

Kalamushlar qoni tarkibida jinsiy gormonlar ko'rsatkichlarining o'zgarishi biologik tadqiqotlar va farmakologiya sohalarida muhim ahamiyatga ega. Ushbu o'zgarishlar turli omillar bilan bog'liq bo'lib, ularning o'rganilishi kalamushlar va boshqa organizmlar uchun yangi ilmiy ma'lumotlar olish imkonini beradi. Tadqiqotlar davomida jinsiy gormonlar darajasining o'zgarishi, ularning sabab va oqibatlari haqida yanada chuqurroq ma'lumotlar olish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Guyton A.C., Hall J.E. (2020). *Medical Physiology*. Elsevier.
2. Ganong W.F. (2021). *Review of Medical Physiology*. McGraw-Hill Education.
3. Мартин Р. Дж., Меккензи Р. А. (2021). *Физиология человека*. М.: ГЭОТАР-Медиа.
4. Izzatullaev M.I., Kadirov A.A. (2019). *Endokrin tizim fiziologiyasi*. Toshkent: Tibbiyot nashriyoti.
5. Rakhimova G.I., Egamberdieva L.K. (2020). "Kuyish jarohatlarining gormonal holatga ta'siri", *Tibbiyotda zamonaviy yondashuvlar*, №2(18), 45–49.
6. WHO. (2022). *Thermal burns: Clinical factsheets*. World Health Organization.
7. Hikmatovich I. N. et al. The use of Fungite in the Local Treatment of Genital Herpes. – 2023.
8. Hikmatovich I. N., Temirovich E. R., Muradovich Y. M. O 'SMIRLARDA YUZAKI PYODERMANI DAVOLASHDA TOPIKAL TERAPIYA //BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2022. – C. 355-358.
9. Hikmatovich I. N. et al. Local Treatment of Children with Atopic Dermatitis //International Journal of Innovative Analyses and Emerging Technology. – 2021. – T. 1. – №. 5. – C. 235-237.
10. Hikmatovich I. N., Xolmatovich J. A., Axtamovna A. F. Applications of Elidel for Lichen Plane //Texas Journal of Medical Science. – 2022. – T. 8. – C. 113-115.
11. Hikmatovich I. N. et al. Experience of Using Sevoran in The Treatment of Lichen Planus. – 2023.
12. Salamova L. A., Baratova M. R., Islamov N. H. Does bacterial vaginosis cause pelvic inflammatory disease? //Theoretical & Applied Science. – 2020. – T. 91. – №. 11. – C. 250-254.